

Ze vzpomínek pamětníků

Začátky malování

Je mi téměř 89 let a v Dubanech jsou už jen 4 lidé stejně staří, nebo starší než já. Většina občanů si proto nemůže pamatovat moje začátky malování.

Jako malé dítě jsem byl hodně nemocný a vyrůstal jsem u babičky a dědy Boženy a Antonína Polišenských v Dubanech. Celý svůj život jsem prožil v Dubanech, kromě tří let po válce, když otec získal místo v symfonickém orchestru v Ostravě. Potom hrál v orchestru olomouckého divadla a já se tak mohl vrátit zpět k babičce a dědovi do Duban. Od mládí jsem velmi kamarádil se sousedem Antonínem Mazalem a vzniklo přátelství na celý život, které trvalo až do jeho smrti v roce 2008. A právě Antonín mě přivedl k malování, protože byl v tomto směru velmi talentovaný.

Svůj malířský talent jsem uplatnil při malování slavobrán, když se někdo ženil. To obyčejné „Hodně štěstí novomanželům“ jsem nahradil různými kresbami, siluetou dubanského kostela a žertovnými verši. Spolu se slavobránami jsem dělal i gratulace k životním jubileím. V Sigmě Lutín, kde jsem pracoval, byl v rámci ROH výtvarný kroužek, který dvakrát ročně pořádal výstavy obrazů, tak jsem tam také vždy pár obrázků dával.

Vzpomínám si, že první slavobránu jsem tvořil věhlasnému cvičiteli psů a srandistovi Ladovi Hlačíkovi, zvanému žertovně „král blbostí“, s veršem Václava Melichara:

„Cvičeš pse a cvičeš kloke, mnohým děvám žehlils poke.
Teď Tě Jindra cvičet bode, Tvých radostí móc obode!“

K životním jubileím jsem dělal přátelům a kolegům gratulace. Těch bylo také mnoho. Jednou mě požádala paní Mitlánková, abych udělal gratulaci pro jejího kolegu, který rád vyprávěl zážitky při malování bytů. Tak jsem mu napsal gratulaci s veršem: „Příkázání boží jistě znáš, že o ženu bližního nikdy nepožádáš. Požádá-li ale ona, ne aby jsi utek, v tom případě věř nám, jde o dobrý skutek“. Tato gratulace prý měla velký úspěch!

V roce 1975, kdy jsem si koupil první auto, využil jsem možnosti a začal jsem jezdit na semináře figurální kresby a malby

a také na krajinářské kurzy pořádané Palackého univerzitou. Začal jsem se v malířství vzdělávat, ale malování jsem se začal plně věnovat až po odchodu do důchodu.

Zasluhou bývalého místostarosty pana Smičky jsem byl po sametové revoluci u zrodu Trianglu, stal jsem se jeho dopisovatelem a dodnes píšu do Trianglu příspěvky. Jak dlouho ještě, kdo ví? Lidé mě znají jako dědu, který chodí na procházky se sousedovým psem Ritou. I když v současnosti po úraze mám s vycházkami pauzu. Pevně doufám, že jen dočasnou!

- Jiří Dubanský -

Dubany – koupání v mlýnském náhonu a bruslení

Jako kluk jsem se chodil se sestrami koupat do mlýnského náhonu. Tento náhon, tzv. vrbáteký náhon, je veden z říčky Blata, která se lidově nazývá „Hanácká Amazonka“. My jsme ale říkali, že se jdeme koupat na lamfešt. Na vysvětlenou pro ty, kteří toto slovo slyší poprvé, protože už se asi nepoužívá, lamfešt je část mlýnského náhonu, koryto nebo místo, kde je z náhonu odebírána voda. Dostat jsme se tam nemohli jinak, než přeledením zidky z nějaké zahrady. Pamatuji si, jak velcí chlapi ve vodě dováděli, cáchali, bublali a točili se dokolečka. Hezky se to v tom úzkém prostoru rozléhalo a odráželo od stěn. Kdo to tam zná, jistě ví, o čem mluvím. Ani plavat se tam moc nedalo, ale přece jen v parném létě to bylo zkrátka hezké pokoupaníčko a osvěžení. Zvláště, když to bylo nejbliž, kde jsme se mohli namočit do vody.

Tento mlýnský náhon je veden blízko hřiště (spodní hřiště). Už to přesně nevím, ale matně si vzpomínám, že přibližně v místě za šatnami byla v hrázi roura, která vedla od náhonu

a na hřišti byla uzavřena víkem na šrouby. Právě z tohoto náhonu v zimě zaplavovali hřiště a dělali kluziště. Vodu nemuseli čerpat, tekla samospádem. Možná mě někdo z pamětníků opraví a připomene, jak to opravdu bylo. Zde jsem poprvé stál na bruslích na kličku – kačenkách. Brusle se pomocí kličky připevnilly na boty a při bruslení jsem se odrážel o šroubky. Šrouby na bruslích byla sice dobrá věc na odrážení, ale jak jsem při jízdě s nimi škrtl o led, spadl jsem a zametal led. Po bruslení jsem byl obyčejně jak sněhulák, celý od sněhu. Viz fotografie, na které jsem s kamarádem Alošem Talou – ten napravo. Zato moje starší sestřička Boženka vzpomínala na to, jak byla na bruslení hezky oblečená a v sukýnce. Do Duban jezdil nějaký pán, který

v Olomouci trénoval krasobruslaře, a když sestru a její kamarádku viděl, také je učil krasobruslení. Divil jsem se, že i ona jezdila a krasobruslila na bruslích na kličku, protože brusle, které jsou našroubované na boty, v té době neměla.

Hřiště sloužilo také házenkářům. V Dubanech se hrála národní (postaru česká) házená. Národní házená má jiná pravidla než mezinárodní házená, ale to Dubaňákům nemusím říkat. Sportovní klub Dubany byl založený za II. světové války, během okupace. Vzpomínal, že za Dubany hrál chlapík, který měl takovou sílu, že když jednou brankář soupeře chytil jeho střelu, museli ho křísit. Pak už prý raději jeho střelám uhýbal, aby zbytek zápasu neprospal.

- Antonín Procházka -